

# ARCHIVES HISTORIQUES DE LA COMMISSION

COLLECTION RELIEE DES  
DOCUMENTS "COM"

COM (63)111

Vol. 1963/0027

### ***Disclaimer***

Conformément au règlement (CEE, Euratom) n° 354/83 du Conseil du 1er février 1983 concernant l'ouverture au public des archives historiques de la Communauté économique européenne et de la Communauté européenne de l'énergie atomique (JO L 43 du 15.2.1983, p. 1), tel que modifié par le règlement (CE, Euratom) n° 1700/2003 du 22 septembre 2003 (JO L 243 du 27.9.2003, p. 1), ce dossier est ouvert au public. Le cas échéant, les documents classifiés présents dans ce dossier ont été déclassifiés conformément à l'article 5 dudit règlement.

In accordance with Council Regulation (EEC, Euratom) No 354/83 of 1 February 1983 concerning the opening to the public of the historical archives of the European Economic Community and the European Atomic Energy Community (OJ L 43, 15.2.1983, p. 1), as amended by Regulation (EC, Euratom) No 1700/2003 of 22 September 2003 (OJ L 243, 27.9.2003, p. 1), this file is open to the public. Where necessary, classified documents in this file have been declassified in conformity with Article 5 of the aforementioned regulation.

In Übereinstimmung mit der Verordnung (EWG, Euratom) Nr. 354/83 des Rates vom 1. Februar 1983 über die Freigabe der historischen Archive der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft und der Europäischen Atomgemeinschaft (ABl. L 43 vom 15.2.1983, S. 1), geändert durch die Verordnung (EG, Euratom) Nr. 1700/2003 vom 22. September 2003 (ABl. L 243 vom 27.9.2003, S. 1), ist diese Datei der Öffentlichkeit zugänglich. Soweit erforderlich, wurden die Verschlussachen in dieser Datei in Übereinstimmung mit Artikel 5 der genannten Verordnung freigegeben.

EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP

C o m m i s s i e

V/COM(63) 111 def.

Brussel, 28 maart 1963

JAARLIJKS OVERZICHT

VAN DE WERKZAAMHEDEN OP HET GEBIED VAN COMPENSATIE EN PLAATSING

BINNEN DE GEMEENSCHAP

(1.10.1961 - 30.9.1962)

V/COM(63) 111 def.  
Orig. F

## I N H O U D

|                                                                                              | <u>Blz.</u> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Inleiding                                                                                    | 1           |
| Instelling, werkwijze en activiteiten van het Europees<br>Coördinatiebureau                  | 2           |
| Algemene kenmerken van de arbeidsmarkt van de Gemeenschap                                    | 6           |
| - Werkgelegenheid                                                                            | 6           |
| - Werkloosheid                                                                               | 10          |
| - Tekorten aan arbeidskrachten                                                               | 14          |
| - Tekorten per bedrijfstak                                                                   | 16          |
| - Tekorten per beroep en gebied                                                              | 17          |
| Internationale compensatie van aanbiedingen van en aanvragen<br>om werk                      | 22          |
| - Uitvoering van de bepalingen inzake de voorrang van de<br>gemeenschappelijke arbeidsmarkt  | 29          |
| Ontwikkeling van de versnelde beroepsopleiding als middel om<br>de compensatie te bevorderen | 36          |
| Conclusies                                                                                   | 42          |

## INLEIDING

Bij de opstelling van dit eerste jaarverslag over de activiteiten van het bij artikel 22 van Verordening No. 15 van de Raad ingestelde Europees Coördinatiebureau voor de compensatie van aanbiedingen van en aanvragen om werk, is vooral gestreefd naar het in grote lijnen aangeven van een beeld van de ontwikkeling van de communautaire arbeidsmarkt waarbij alleen van de kenmerkende factoren met betrekking tot de beweging van arbeidskrachten tussen de Lid-Staten gewag is gemaakt. Men achtte het daarbij evenwel nuttig ook bepaalde aspecten van de nationale arbeidsmarkten die een bijzondere invloed hadden op de ontwikkeling van de communautaire arbeidsmarkt of die op een of andere wijze ook bij de behandeling van een vraagstuk op communautair niveau van betekenis zijn geweest, daarbij op de voorgrond te plaatsen.

Het Europees Coördinatiebureau moet als een van zijn taken de migratoire bewegingen en de invloed daarvan op de toestand en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de verschillende Lid-Staten gadeslaan. Bij de vervulling van deze taak en om een beschrijving van de arbeidsmarkt van de E.E.G. te geven die berust op voldoende statistische data is in de eerste plaats gebruik gemaakt van de kwartaalverslagen van de Lid-Staten. Bovendien is ter completering van de daarin voorkomende gegevens gebruik gemaakt van de gegevens waarover de statistische dienst van de Gemeenschappen beschikt, alsook van de officiële publikaties van de ministeries van Arbeid en van de statistische diensten van de Lid-Staten van de Gemeenschap. Als gevolg van het feit dat de statistische omschrijvingen van land tot land verschillen, is het, ondanks de inzameling van alle beschikbare officiële gegevens, niet steeds mogelijk geweest daaruit algemene en voor de gehele Gemeenschap geldige conclusies te trekken. Daardoor wordt vergelijking van de gegevens moeilijk.

Toch was het op grond van de verschillende verkregen gegevens mogelijk een algemene beoordeling van de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in de E.E.G. op te stellen. Die beoordeling werd niet geheel van onwaarde ook al ontbreken statistische of andere gegevens over een of ander bijzonder probleem.

Dat maakte het voor het Bureau mogelijk een van zijn andere taken te vervullen : n.l. zijn coördinerende taak, waarop zijn naam reeds doelt. Volgens de bepalingen van Verordening No. 15 heeft het inderdaad niet tot taak de rechtstreekse compensatie tot stand te brengen of voor de compensatie van aanbiedingen van en aanvragen om werk in te staan, maar uitsluitend die compensatie te bevorderen door de Lid-Staten op de hoogte te stellen van de mogelijkheden op de gemeenschappelijke arbeidsmarkt, met name van de plaatsingsmogelijkheden.

Teneinde over nuttige aanwijzingen te beschikken over de middelen die moeten worden aangewend om de moeilijkheden te overwinnen die nog steeds aan de geografische en beroepsmobiliteit van de werknemers gesteld zijn, werden de oorzaken van een aantal spanningen op de arbeidsmarkt mede in verband met de algemene economische toestand en de noodzaak om sommige bijzondere problemen tot een oplossing te brengen, in de Gemeenschap bestudeerd.

#### INSTELLING, WERKWIJZE EN ACTIVITEITEN

##### VAN HET EUROPEES COÖRDINATIEBUREAU

Het "Europees Bureau voor het coördineren van de compensatie van aanbiedingen van en aanvragen om werk", kortweg Europees Coördinatiebureau genoemd, werd ingesteld bij artikel 22 van de Verordening No. 15 van de Europese Economische Gemeenschap.

Na de inwerkingtreding van genoemde Verordening op 1 september 1961 begon het Europees Coördinatiebureau zijn werkzaamheden. Het onderhavige verslag heeft derhalve betrekking op de periode van het laatste kwartaal van 1961 en de eerste negen maanden van 1962.

.../...

Voor een beoordeling van de ontwikkeling van de internationale migratie in 1962 is het ontbreken van gegevens over het laatste kwartaal van 1962 niet onontbeerlijk. Zoals men weet zijn de migratoire bewegingen van arbeidskrachten in het laatste kwartaal van geringe omvang. Het betreft seizoensbewegingen welke praktisch constant zijn ten opzichte van het overeenkomstige kwartaal van de voorafgaande jaren. Zij kunnen dus de beoordeling van de algemene ontwikkeling van de arbeidsmarkt, zoals deze geschiedt op basis van de eerste drie kwartalen van het jaar, niet belangrijk wijzigen.

Het Europees Coördinatiebureau baseerde zijn werkzaamheden met betrekking tot het verzamelen van gegevens over de ontwikkeling van de arbeidsmarkt op communautair en regionaal niveau, per bedrijfstak en per beroep op de volgens het bepaalde in artikel 18 van de Verordening No. 15 opgestelde kwartaalverslagen van de Lid-Staten en op andere officiële van de Lid-Staten afkomstige gegevens.

Voor een snel en doeltreffend resultaat hiervan was een nauwe samenwerking tussen het Europees Coördinatiebureau en de betrokken nationale instanties noodzakelijk. De gehele activiteit van het Bureau is overigens gebaseerd op nauwe betrekkingen met de nationale arbeidsadministraties.

Gedurende de aanvangsperiode rezen er ten aanzien van het verzamelen van gegevens nodig voor het beoordelen van de ontwikkeling van de arbeidsmarkt moeilijkheden die inherent zijn aan iedere beginperiode. Daarom legde het Bureau van de aanvang af reeds nauwe en sindsdien regelmatige contacten met de nationale bestuursinstellingen voor arbeid en in het bijzonder met de diensten die deze instellingen overeenkomstig artikel 16 van Verordening No. 15 hadden aangewezen, teneinde aldus te komen tot een harmonisatie van de te gebruiken statistische systemen.

De Commissie werd op de volgende data van de aanwijzing van deze nationale diensten in kennis gesteld : België, 13 november 1961 ; Duitsland 22 december 1961; Frankrijk 28 december 1961 ; Italië, 25 oktober 1961 ; Luxemburg, 5 december 1961 ; Nederland, 8 september 1961.

In het kader van deze initiatieven verzocht het Europees Coördinatiebureau het op grond van artikel 36 van de Verordening No. 15 opgerichte Technische Comité een werkgroep in te stellen. Deze werkgroep, "Eenvormige rapporten en criteria", werd op 12 december 1961 ingesteld met als voornaamste taak het bestuderen van het vraagstuk van de uniformiteit van de maatstaven voor het opstellen van statistische gegevens en van de vergelijkbaarheid ervan en om dienaangaande voorstellen in te dienen. Vier vergaderingen van deze werkgroep werden gehouden - op 18 april, 29 mei, 11 juli en 19 oktober 1962.- waarin door het Bureau opgestelde uniforme schema's, die door de Lid-Staten voor het overleggen van de kwartaalverslagen aan de Commissie zouden kunnen worden gebruikt, aan een onderzoek werden onderworpen. Daarin worden de voor de toestand en de ontwikkeling van de werkgelegenheid kenmerkende factoren speciaal met betrekking tot de migratoire bewegingen behandeld.

De ontwerp-schema's werden ter goedkeuring aan het Technisch Comité voorgelegd, dat deze schema's in zijn zitting van 13 november aan een onderzoek onderwierp en deze aanvaardde. Een belangrijk vraagstuk deed zich echter bij de voorbereidende werkzaamheden van het opstellen van de schema's voor : de vraag namelijk of de Lid-Staten de Commissie gegevens moeten verstrekken over de aanbiedingen van werk uit een Lid-Staat van de Gemeenschap aan een derde land en over de plaatsingen van uit derde landen afkomstige werknemers. Daar de Commissie van oordeel is dat, ter verkrijging van een nauwkeurig inzicht in de situatie van de arbeidsmarkt van de Gemeenschap en ter beoordeling van de resultaten van de ten uitvoerlegging van Verordening No. 15, het noodzakelijk is over die gegevens te beschikken, nam zij in de schema's een rubriek op die betrekking had op de migratoire beweging van arbeidskrachten met derde landen.

.../...

Ondanks het ontbreken van de uniforme schema's zonden de Lid-Staten hun kwartaalverslagen over de ontwikkeling van de nationale arbeidsmarkt en over de compensatie-activiteiten geregeld in. Deze rapporten, die door iedere staat worden opgesteld, bevatten echter nog niet alle elementen die voor de opstelling van de samenvattende kwartaalverslagen door het Bureau noodzakelijk zijn.

Zij geven echter wel een samenvatting van de voornaamste kenmerken van de ontwikkeling van de nationale arbeidsmarkten en een overzicht van de bewegingen van arbeidskrachten zowel op communautair als, zij het op zeer onvolledige wijze, op internationaal niveau. Zij bevatten gegevens over de werkgelegenheid, werkloosheid, de tekorten en de overschotten aan arbeidskrachten, de vraag naar en het aanbod van werk, alsmede aanwijzingen over de totstandgebrachte plaatsingen en over de niet voldane aanbiedingen van en aanvragen om werk. Speciale aandacht werd gewijd aan de beschrijving van bijzondere verschijnselen die door de statistische gegevens aan het licht kwamen. De samenvattende kwartaalverslagen van het Europees Coördinatiebureau werden regelmatig aan de bevoegde diensten van de Lid-Staten gezonden.

Voorts zond het Europees Coördinatiebureau aan het begin van ieder kwartaal aan alle Lid-Staten tabellen toe die de gebieden en de beroepen aangeven waarin, naar opgaven van iedere Lid-Staat, overschotten of tekorten voorkomen.

De werknemers van de Lid-Staten moeten inderdaad, overeenkomstig de bepalingen van artikel 3, lid 4 van Verordening No. 15, automatisch in het bezit gesteld worden van de arbeidsvergunning voor de gebieden waar en voor de beroepen waarin deze tabellen tekorten opgeven.

.../...

De regelmatige opgave van de Lid-Staten over de gebieden waar en de beroepen waarin overschotten voorkomen, dient om het hen mogelijk te maken artikel 43 van Verordening No. 15 met betrekking tot de voorrang van de gemeenschappelijke arbeidsmarkt toe te passen.

ALGEMENE KENMERKEN  
VAN DE COMMUNAUTAIRE ARBEIDSMARKT

Werkgelegenheid

De ontwikkeling van de arbeidsmarkt in de Gemeenschap in het algemeen en in de afzonderlijke Lid-Staten in het bijzonder wordt gekenmerkt door een zich steeds uitbreidende werkgelegenheid, en door een overeenkomstige daling van de werkloosheid. Toch schijnt het tempo van die toename minder geprononceerd te zijn dan in de voorgaande jaren.

Dat blijkt met name uit het geringe aantal plaatsingen per jaar zoals dat uit een vergelijking van sommige karakteristieke maandcijfers in onderstaande tabel naar voren komt. (1)

- 
- (1) Het aantal plaatsingen is in Italië bijzonder hoog omdat in de regel volgens de bestaande bepalingen alle bemiddelingen over de arbeidsbemiddelingsdiensten lopen, terwijl voorts een groot deel van de bemiddelingen betrekking hebben op agrarische arbeidskrachten die vaak in eenzelfde maand meerdere keren worden bemiddeld. Voorts valt nog op te merken dat ook in Luxemburg de arbeidsbemiddeling over de arbeidsbureau's loopt.

Tabel I - TOTSTANDGEBRACHTE PLAATSINGEN

A) Toestand aan het einde van de maanden oktober 1959, 1960, 1961

| eind oktober         | België  | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië   | Luxemburg | Nederland | E.E.G.   |
|----------------------|---------|-------------------|-----------|----------|-----------|-----------|----------|
| 1959                 | 25.163  | 320.356           | 45.013    | 488.497  | 1.835     | 24.930    | 905.794  |
| 1960                 | 20.876  | 306.214           | 46.012    | 585.591  | 1.942     | 21.245    | 981.880  |
| 1961                 | 20.432  | 250.382           | 47.977    | 507.244  | 1.817     | 20.485    | 848.337  |
| Vershil<br>1960-1959 | -4.287  | -14.142           | + 999     | + 97.094 | + 107     | - 3.685   | + 76.086 |
| in %                 | - 17,0% | - 4,4%            | + 2,2%    | + 19,9%  | + 5,8%    | - 14,8%   | + 8,4%   |
| Vershil<br>1961-1960 | - 444   | -55.832           | + 1.965   | - 78.347 | - 125     | - 760     | -133.543 |
| in %                 | - 2,1%  | - 18,2%           | + 4,9%    | - 13,4%  | - 6,5%    | - 3,6%    | - 13,6%  |

B) Toestand aan het einde van de maanden april 1960, 1961, 1962

| eind april           | België  | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië   | Luxemburg | Nederland | E.E.G.   |
|----------------------|---------|-------------------|-----------|----------|-----------|-----------|----------|
| 1960                 | 18.952  | 302.155           | 34.272    | 527.641  | 3.914     | 20.798    | 907.732  |
| 1961                 | 20.033  | 301.811           | 37.832    | 522.497  | 2.435     | 17.588    | 902.196  |
| 1962                 | 15.266  | 254.485           | 38.761    | 476.291  | 3.515     | 15.549    | 803.847  |
| Vershil<br>1961-1960 | +1.081  | - 344             | + 3.560   | - 5.144  | - 1.479   | - 3.210   | - 5.536  |
| in %                 | + 5,7%  | - 1%              | + 10,3%   | - 9,9%   | - 37,7%   | -15,4%    | - 0,6%   |
| Vershil<br>1962-1961 | -4.767  | -47.326           | + 929     | - 46.246 | + 1.080   | - 2.039   | - 98.349 |
| in %                 | - 23,8% | - 15,6%           | + 2,4%    | - 8,8%   | + 44,3%   | -11,6%    | - 10,9%  |

C) Toestand aan het einde van de maand juli 1960, 1961, 1962

| eind juli            | België | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië   | Luxemburg | Nederland | E.E.G.   |
|----------------------|--------|-------------------|-----------|----------|-----------|-----------|----------|
| 1960                 | 13.283 | 316.663           | 34.376    | 576.160  | 1.850     | 22.181    | 964.519  |
| 1961                 | 12.998 | 294.972           | 33.504    | 618.651  | 2.206     | 19.124    | 981.455  |
| 1962                 | 11.871 | 251.269           | 37.288    | 664.827  | 2.096     | 17.893    | 985.844  |
| Vershil<br>1961-1960 | - 285  | -21.691           | - 872     | + 42.491 | + 356     | - 3.057   | + 16.936 |
| in %                 | - 2,2% | - 6,8%            | - 2,5%    | + 7,3%   | + 19,2%   | -13,7%    | + 1,7%   |
| Vershil<br>1962-1961 | -1.127 | -43.103           | + 3.784   | + 46.176 | - 110     | - 1.231   | + 4.389  |
| in %                 | - 8,6% | - 14,6%           | + 11,9%   | + 7,4%   | - 5,0%    | - 6,4%    | + 0,4%   |

Het schijnt dat de daling van het aantal door de officiële diensten tot stand gebrachte plaatsingen gepaard gaat met een algemene afnemning van het aantal aanbiedingen van werk, alsook met moeilijkheden, die zich bij het werven van arbeidskrachten, met name bij de werving van geschoolden, voordoen.

Daar de omvang van de beroepsbevolking niet van het ene jaar op het andere belangrijke wijzigingen ondergaan, kan men zich uit het verloop der plaatsingen een idee vormen van de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Men kan derhalve de conclusie trekken dat tussen 1961 en 1962 het tempo van de groei der werkgelegenheid is vertraagd. Dit verschijnsel heeft men in de gehele Gemeenschap kunnen vaststellen, met name in België, de Bondsrepubliek Duitsland en Nederland. Deze ontwikkeling is daarentegen niet constant in Italië, daar de aanzienlijke overschotten aan arbeidskrachten die ook heden in dat land nog bestaan soms een krachtige impuls geven aan de groei van de werkgelegenheid. In Luxemburg komt deze tendens niet duidelijk tot uiting, terwijl in Frankrijk tenslotte zich gedurende het gehele jaar 1962 het tegenovergestelde voordoet, d.w.z. dat de uitbreiding van de werkgelegenheid sneller geschiedt dan in de voorafgaande jaren. Dit moet worden toegeschreven aan de economische expansie in Frankrijk en aan de grote stroom van gerepatrieerden uit Algerije.

Terwijl de schommelingen in de cijfers van het aantal plaatsingen in 1961 niet belangrijk waren en het niet gemakkelijk was om er een stijging of een daling uit af te lezen, werd in 1962, althans voor de eerste drie kwartalen, behoudens vorengenoemde uitzonderingen, in ieder geval een duidelijke neiging tot daling in de Gemeenschap in haar geheel waarneembaar (zoals trouwens nog duidelijker blijkt uit het jaargemiddelde van de plaatsingen).

Speciale aandacht moet aan de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de landbouw worden gewijd.

.../...

In alle landen van de Gemeenschap nam het aantal agrarische werknemers verder af. Als een van de redenen hiervoor moet worden genoemd de aantrekkingskracht die de industriële sector op deze werknemers uitoefent.

Die toestand leidt tot daling van de werkgelegenheid in de landbouw of doet deze zelfs nog sneller afnemen. Zij geeft aanleiding tot heel wat problemen, waaronder niet de geringste die van de herscholing is. In bijna alle nationale kwartaalverslagen wordt van dit vraagstuk gewag gemaakt, hoewel daarbij geen nauwkeurige statistische cijfers worden gegeven. Toch kan gezegd worden dat het ongetwijfeld een bijzondere demografische factor vormt die kenmerkend is voor de migratoire bewegingen in de Gemeenschap.

Dat is de reden waarom de Commissie het nuttig vond een studie over de werkgelegenheid in de landbouw in de Gemeenschap door een groep deskundigen te doen uitvoeren. Deze studie is thans aan de gang en zij moet de elementen opleveren die het mogelijk maken dit probleem nauwkeuriger te kennen en er daadwerkelijke oplossingen voor te vinden.

Reeds thans valt vast te stellen, dat de trek van de arbeidskrachten uit de landbouw naar de andere sectoren niet zal afnemen of verdwijnen, gezien ook de grote tekorten aan arbeidskrachten in die sectoren, die een sterke aantrekkingskracht uitoefenen.

De daling van de werkgelegenheid in de landbouw is een der voorwaarden voor de algemene produktiviteitsstijging (1). Bijna alle nationale arbeidsmarkten kennen het verschijnsel van het wegvloeien van arbeidskrachten uit de agrarische sector naar die van de industrie.

---

(1) Verslag over de ontwikkeling van de sociale toestand van de Gemeenschap in 1961, blz. 44.

De statistieken tonen ons aan, dat de agrarische beroepsbevolking in de periode 1954-1961 in België met 71.500 afnam, in Duitsland (1) met 985.000, in Frankrijk met 1.051.000, in Italië met 993.000, met 1000 in Luxemburg en met 73.000 in Nederland. In totaal derhalve voor de gehele Gemeenschap gedurende die periode met 3.174.000 werknemers.

### Werkloosheid

De volgende statistische tabel over de niet voldane aanvragen om werk aan het einde van de maanden oktober, april en juli 1959 tot 1962 doet de algemene tendens tot daling van de werkloosheid in de Gemeenschap duidelijk uitkomen. Zij bevat de aantallen werkzoekenden die werkloos zijn alsook van de werknemers die, hoewel zij een betrekking hebben, daarvan willen veranderen. In ieder geval vormt het verloop van de niet voldane aanvragen om werk een van de elementen waardoor men een beeld van de toestand van de arbeidsmarkt en van de werkloosheid kan verkrijgen.

---

(1) In Duitsland verlieten tussen 1949 en 1960 2,2 miljoen personen de agrarische sector.

(Prof. Dr. H. PRIEBE : "Die Erwerbstätigkeit in der Landwirtschaft in der Bundesrepublik Deutschland, page 54)

TABEL II - Niet voldane aanvragen om werk

A) Toestand aan het einde van de maanden oktober 1959, 1960, 1961

| eind oktober        | België   | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië    | Luxemburg | Nederland | E.E.G.    |
|---------------------|----------|-------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 1959                | 116.891  | 299.679           | 134.730   | 1.730.261 | 133       | 64.472    | 2.346.166 |
| 1960                | 100.155  | 233.123           | 116.368   | 1.633.474 | 84        | 40.161    | 2.123.365 |
| 1961                | 71.618   | 200.910           | 102.082   | 1.508.051 | 108       | 35.719    | 1.918.488 |
| Vershil 1959 - 1960 | - 16.736 | - 66.556          | - 18.362  | - 96.687  | - 49      | - 24.311  | - 222.801 |
| in %                | - 14,31% | - 22,2 %          | - 13,6 %  | - 5,6 %   | - 36,8 %  | - 37,7 %  | - 9,4 %   |
| Vershil 1960 - 1961 | - 28.537 | - 32.213          | - 14.286  | - 125.423 | + 24      | - 4.442   | - 204.877 |
| in %                | - 28,5 % | - 13,8 %          | - 12,3 %  | - 7,7 %   | + 28,5 %  | - 11,0 %  | - 9,6 %   |

B) Toestand aan het einde van de maanden april 1960, 1961, 1962

| eind april          | België   | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië    | Luxemburg | Nederland | E.E.G.    |
|---------------------|----------|-------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 1960                | 116.201  | 294.528           | 140.751   | 1.859.019 | 99        | 58.689    | 2.369.287 |
| 1961                | 92.510   | 242.221           | 116.869   | 1.619.519 | 125       | 38.861    | 2.110.105 |
| 1962                | 72.535   | 232.400           | 100.218   | 1.335.600 | 57        | 36.607    | 1.777.417 |
| Vershil 1960 - 1961 | - 23.691 | - 52.307          | - 23.882  | - 239.500 | + 26      | - 19.828  | - 259.182 |
| in %                | - 20,4 % | - 17,6 %          | - 16,9 %  | - 12,8 %  | + 26,3 %  | - 33,7 %  | - 10,9 %  |
| Vershil 1961 - 1962 | - 19.975 | - 9.821           | - 16.651  | - 283.919 | - 68      | - 2.254   | - 332.689 |
| in %                | - 21,6 % | - 4,0 %           | - 14,2 %  | - 17,5 %  | - 54,4 %  | - 5,8 %   | - 15,7 %  |

C) Toestand aan het einde van de maanden juli 1960, 1961, 1962

| eind juli           | België   | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië    | Luxemburg | Nederland | E.E.G.    |
|---------------------|----------|-------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 1960                | 101.339  | 231.609           | 103.026   | 1.621.320 | 61        | 45.362    | 2.102.716 |
| 1961                | 75.131   | 202.145           | 97.916    | 1.473.115 | 88        | 35.357    | 1.973.752 |
| 1962                | 62.551   | 193.319           | 86.515    | 1.168.151 | 37        | 34.597    | 1.545.170 |
| Vershil 1960 - 1961 | - 26.207 | - 29.464          | - 15.110  | - 148.205 | + 27      | - 10.005  | - 228.964 |
| in %                | - 25,8 % | - 12,7 %          | - 14,6 %  | - 9,1 %   | + 44,2 %  | - 22,0 %  | - 10,8 %  |
| Vershil 1961 - 1962 | - 12.580 | - 8.826           | - 1.401   | - 304.964 | - 51      | - 760     | - 328.582 |
| in %                | - 16,7 % | - 4,3 %           | - 1,5 %   | - 20,7 %  | - 57,9 %  | - 2,1 %   | - 17,5 %  |

.../...

Aan het einde van de maand april 1962 nam binnen de Gemeenschap het aantal aanvragen om werk ten opzichte van dezelfde maand van het jaar 1960 met 591.870 af. De daling in het aantal niet voldane aanvragen om werk heeft zich, zoals uit de tabel op blz. 11 blijkt, in alle Lid-Staten voorgedaan. Men kan dan ook stellen dat, met uitzondering van Italië, de werkloosheid in alle landen van de Gemeenschap het punt nadert, waarop het werkloosheidscijfer vrijwel niet verder kan afnemen. Op dat punt missen de aanvragen om werk de nodige elasticiteit om nog in belangrijke mate te kunnen dalen.

Bij bovengenoemde beschouwingen is men van de hypothese uitgegaan dat in het algemeen het aantal aanvragen om werk niet belangrijk afwijkt van het aantal werklozen. Dit geldt voor het merendeel der Lid-Staten maar is niet zonder meer van toepassing op Italië waar de niet voldane aanvragen om werk op de volgende groepen betrekking hebben :

- Groep I : Werklozen die reeds een betrekking gehad hebben.
- Groep II : Jonge arbeidskrachten beneden de 21 jaar en andere personen die voor de eerste maal een betrekking zoeken of die uit de militaire dienst komen:
  - a) die reeds arbeid in loondienst hebben verricht,
  - b) die nog geen arbeid in loondienst hebben verricht.
- Groep III : Huishoudelijke krachten die een betrekking zoeken.
- Groep IV : Gepensioneerden die een betrekking zoeken.
- Groep V : Werknemers die reeds een betrekking hebben, maar een andere betrekking zoeken.

.../...

Onderstaande tabel geeft het verloop aan van de niet voldane aanvragen om werk in Italië tussen 1961 en 1962. Die cijfers kunnen niet als representatief worden beschouwd voor de werkloosheid, daar de tot de Klassen III, IV en V behorende werkzoekenden niet als werkloos kunnen worden aangemerkt. Toch kan men uit het verloop van de aan het Europees Coördinatiebureau verstrekte en weergegeven cijfers terecht de conclusie trekken dat er zich een sterke daling in de werkloosheid in Italië heeft voorgedaan.

|                   | <u>1961</u>               | <u>1962</u>               | <u>Vershil</u><br><u>1961-1962</u> |
|-------------------|---------------------------|---------------------------|------------------------------------|
| januari           | 1.952.683                 | 1.569.168                 | 383.515                            |
| februari          | 1.828.859                 | 1.531.489                 | 297.470                            |
| maart             | 1.722.017                 | 1.486.095                 | 235.922                            |
| april             | 1.619.519                 | 1.335.600                 | 283.919                            |
| mei               | 1.547.041                 | 1.251.310                 | 295.731                            |
| juni              | 1.474.576                 | 1.178.687                 | 295.889                            |
| juli              | 1.474.576                 | 1.168.151                 | 304.964                            |
| augustus          | 1.445.138                 | 1.144.322                 | 300.816                            |
| <u>Gemiddelde</u> | <u>1.632.868</u><br>===== | <u>1.333.102</u><br>===== | <u>299.766</u><br>=====            |

Het is bijzonder interessant een onderzoek in te stellen naar de samenstelling van de aanvragen om werk in Italië. Zij kunnen hoofdzakelijk in drie grote categorieën van werknemers worden onderverdeeld. In de maand juli 1962 vormen bijvoorbeeld de landarbeiders (219.615 personen), de werknemers uit het bouwbedrijf (147.919 personen, met inbegrip van de ongeschoolde arbeidskrachten) en de losse arbeiders (277.351 personen) 55,2 % van het totale aantal werkzoekenden.

Dat aan het eind van de maand juli 1962 het totaal van genoemde drie categorieën werkzoekende Italiaanse arbeidskrachten 41,7 % bedraagt van het totale aantal werkzoekenden in de Gemeenschap is eveneens symptomatisch. Het totaal aantal Italiaanse werkzoekenden vormt 75,6 % van het totaal aantal werkzoekenden in de Gemeenschap.

.../...

### Tekorten aan arbeidskrachten

De verder toenemende tekorten aan arbeidskrachten vormen met de groei van de werkgelegenheid en de daling van de werkloosheid, die wij reeds eerder hebben besproken (blz. 6 en volgende), een element dat de ontwikkeling van de arbeidsmarkt van de Gemeenschap mede kenmerkt. De landen met algemene tekorten zijn de Bondsrepubliek Duitsland, Nederland en Luxemburg ; de landen waar plaatselijk tekorten voorkomen zijn Frankrijk en België. Deze tekorten verwekken ernstige spanningen op de arbeidsmarkt. Zij maken het noodzakelijk dat er de nodige voorzieningen tegen worden getroffen.

De reeds in 1960 en 1961 geconstateerde toeneming van deze tekorten aan arbeidskrachten werd in 1962 derhalve nog eens bevestigd.

Talrijke aan het Europees Coördinatiebureau toegezonden rapporten maken melding van de niet te verwaarlozen invloed die de steeds scherper gevoelde tekorten aan geschoolde arbeidskrachten hebben uitgeoefend op het vertragen van het tempo der economische bedrijvigheid met name in de verwerkende industrie en de bouwnijverheid. Zij tonen duidelijk aan dat gedurende het gehele jaar 1962 de economische expansie, ofschoon deze wel toenam, toch geremd werd door de op de arbeidsmarkt bestaande spanningen, waar het aantal aanbiedingen waaraan niet kon worden voldaan in belangrijke mate toenam. Aan het aanbod had gemakkelijk kunnen worden voldaan indien het zich gericht had op ongeschoolden, want er bestaan nog gebieden waarin ruime overschotten aan ongeschoolde arbeidskrachten in de Gemeenschap voorkomen. Maar in alle bedrijfstakken daarentegen en met name in de industriële sector, richten de aanbiedingen van werk zich tot de geoefenden en geschoolden, waaraan in de gehele Gemeenschap gevoelige tekorten bestaan.

Zo konden op gemeenschapsniveau eind maart 1962 in de metaal- en de metaalverwerkende industrie aan 154.341 aanbiedingen van werk die voor het grootste gedeelte gericht waren tot geoefende werknemers niet worden voldaan terwijl er 120.846 werkzoekenden werden geregistreerd, waaronder zeer vele ongeschoolde arbeidskrachten. In de landbouw werden op hetzelfde tijdstip 24.388 aanbiedingen van werk en 349.169 aanvragen om werk, waaraan niet kon worden voldaan, opgetekend.

Het verloop van de tekorten aan arbeidskrachten blijkt uit de volgende tabel :

.../...

TABEL III - Niet voldane aanbestedingen van werk

A) Toestand aan het einde van de maanden oktober 1959, 1960, 1961

| eind oktober          | België   | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië<br>(1) | Luxemburg | Nederland | E.E.G.    |
|-----------------------|----------|-------------------|-----------|---------------|-----------|-----------|-----------|
| 1959                  | 5.499    | 325.698           | 18.722    |               | 946       | 67.045    | 417.610   |
| 1960                  | 8.871    | 502.492           | 27.405    |               | 957       | 100.002   | 639.727   |
| 1961                  | 14.815   | 541.528           | 41.138    |               | 995       | 121.232   | 719.708   |
| Verschiil 1959 - 1960 | + 3.372  | + 176.794         | + 8.683   |               | + 311     | + 32.957  | + 222.217 |
| in %                  | + 61,1 % | + 54,3 %          | + 46,4 %  |               | + 48,0 %  | + 49,2 %  | + 53,1 %  |
| Verschiil 1960 - 1961 | + 5.944  | + 39.036          | + 13.733  |               | + 38      | + 21.230  | + 79.981  |
| in %                  | + 67,0 % | + 7,8 %           | + 50,1 %  |               | + 3,9 %   | + 21,2 %  | + 12,5 %  |

B) Toestand aan het einde van de maanden april 1960, 1961, 1962

| eind april            | België   | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië<br>(1) | Luxemburg | Nederland | E.E.G.    |
|-----------------------|----------|-------------------|-----------|---------------|-----------|-----------|-----------|
| 1960                  | 8.411    | 459.983           | 24.618    |               | 960       | 83.850    | 577.822   |
| 1961                  | 13.758   | 567.920           | 38.629    |               | 1.120     | 113.269   | 734.696   |
| 1962                  | 17.677   | 568.239           | 50.259    |               | 1.263     | 120.978   | 758.416   |
| Verschiil 1960 - 1961 | + 5.347  | + 107.937         | + 14.011  |               | + 160     | + 29.419  | + 156.874 |
| in %                  | + 63,5 % | + 23,4 %          | + 56,9 %  |               | + 16,6 %  | + 35,1 %  | + 27,1 %  |
| Verschiil 1961 - 1962 | + 3.919  | + 319             | + 11.630  |               | + 143     | + 7.709   | + 23.720  |
| in %                  | + 28,4 % | + 0,5 %           | + 30,1 %  |               | + 11,2 %  | + 6,8 %   | + 3,2 %   |

C) Toestand aan het einde van de maanden juli 1960, 1961, 1962

| eind juli             | België   | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk | Italië<br>(1) | Luxemburg | Nederland | E.E.G.   |
|-----------------------|----------|-------------------|-----------|---------------|-----------|-----------|----------|
| 1960                  | 7.500    | 526.486           | 25.362    |               | 912       | 115.316   | 675.476  |
| 1961                  | 14.390   | 573.922           | 37.980    |               | 1.092     | 145.107   | 772.491  |
| 1962                  | 14.813   | 601.707           | 53.930    |               | 1.015     | 144.100   | 815.565  |
| Verschiil 1960 - 1961 | + 6.890  | + 47.436          | + 12.618  |               | + 280     | + 29.791  | + 97.015 |
| in %                  | + 91,8 % | + 9,0 %           | + 49,7 %  |               | + 34,4 %  | + 25,8 %  | + 14,3 % |
| Verschiil 1961 - 1962 | + 423    | + 27.785          | + 15.950  |               | - 77      | - 1.007   | + 43.074 |
| in %                  | + 2,3 %  | + 4,8 %           | + 41,0 %  |               | - 7,0 %   | - 0,7 %   | + 5,5 %  |

(1) Gegevens niet voorhanden

.../...

Tekorten per bedrijfstak

In de gehele Gemeenschap komen de grootste tekorten aan arbeidskrachten voor in de metaalnijverheid, het bouwbedrijf, de textiel en kledingindustrie en de dienstensector.

De laatste volledige gegevens die het Europees Coördinatiebureau over de tekorten aan arbeidskrachten per bedrijfstak heeft geregistreerd op basis van de aanbiedingen van werk die aan het einde van de maand juli 1962 werden opgetekend, geven het volgende beeld :

In België bleken op 14.813 niet voldane aanbiedingen van werk 2.328 ervan bestemd te zijn voor betrekkingen in de metaalindustrie, 2.874 voor werknemers in de bouwnijverheid, 1.736 voor werknemers in de textielindustrie en 1.276 voor losse arbeidskrachten.

In de Bondsrepubliek Duitsland bedroeg het totaal aantal niet voldane aanbiedingen van werk aan het einde van de maand juli 1962 601.707 waarvan 116.119 voor werknemers uit de metaalnijverheid, 76.104 voor werknemers uit het bouwbedrijf, 36.877 voor werknemers uit de textiel- en kledingindustrie, 59.091 voor werknemers uit de dienstensector, en 59.820 voor losse arbeidskrachten.

De bedrijfstakken waarin in Frankrijk de grootste tekorten aan arbeidskrachten bestaan zijn de metaalnijverheid (11.277), de bouwnijverheid (11.863), de textiel- en kledingindustrie (5.232) en de dienstensector (3.606).

In het Groothertogdom Luxemburg bleken de metaalindustrie (121), de bouwnijverheid (205) en de dienstensector (208) aan het einde van de betrokken maand de bedrijfstakken te zijn waarin de grootste tekorten voorkwamen.

In Nederland hadden op een totaal van 144.100 45.336 niet voldane aanbiedingen van werk betrekking op werknemers uit de metaalnijverheid, 17.616 op bouwvakarbeiders, 15.439 op werknemers uit de textiel- en kledingindustrie, 14.729 op kantoor- en handelsonderzoekers en 10.764 op werknemers uit de dienstensector.

.../...

### Tekorten per beroep en per gebied

In de Gemeenschap bestaan de grootste tekorten aan arbeidskrachten derhalve in vier bedrijfstakken: de metaalindustrie, de bouwnijverheid, de textiel- en kledingindustrie en de dienstensector. Ook in de landbouw komen soms aanzienlijke tekorten aan arbeidskrachten voor, maar dit verschijnsel treedt slechts enkele maanden van het jaar en in enkele gebieden op.

Het is nuttig voor elk van genoemde bedrijfstakken een beknopt overzicht te geven van de beroepen waarin de grootste tekorten voorkomen alsmede, voor zover dit mogelijk is op grond van de thans beschikbare statistische gegevens, van de gebieden van elk land, waarin deze tekorten zich het sterkst doen gevoelen.

#### BOUWBEDRIJF

##### België

In het gehele land : metselaars, betontimmerlieden, grondwerkers, timmerlieden voor het bouwbedrijf, huisschilders, betonijzervlechters.

In Brabant : stukadoors, tegelzetters, leidekkers, betonwerkers, timmerlieden, smeden voor het bouwbedrijf.

In de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen en Luik : stukadoors, betonwerkers, timmerlieden.

##### Luxemburg

In dit land bestaan vooral tekorten aan metselaars, betonijzervlechters, betontimmerlieden en timmerlieden.

##### Nederland

In alle provincies : timmerlieden en metselaars (behalve in het noorden).

##### Bondsrepubliek Duitsland

In het gehele land komen aanzienlijke tekorten aan arbeidskrachten voor en wel in alle beroepen.

.../...

## METAALINDUSTRIE

### België

In Brabant en Henegouwen : gieters- kernvormers (hand), gieters (machine), machinebankwerkers, frezers (alleen in Brabant), loodgieters.

In de andere provincies (met uitzondering van Limburg, Luxemburg en Namen) : draaiers, autogeen- en electrisch lassers.

### Bondsrepubliek Duitsland

In het gehele land : draaiers, autogeen- en electrisch lassers, machinebankwerkers, gereedschapsbankwerkers, frezers, mecaniciens.

### Frankrijk

In het noorden en het oosten van het land : walsers, gieters- kernvormers (hand), gieters (machine), geoefende arbeiders op het gebied van de metaalproductie, machinebankwerkers, gereedschapsbankwerkers en draaiers.

### Luxemburg

In de volgende beroepen bestaan tekorten aan arbeidskrachten : draaiers, autogeen- en electrisch lassers, machinebankwerkers, slotenmakers, monteurs, loodgieters, verwarmingsmonteurs, automonteurs, electriciens (bouw).

### Nederland

In alle provincies : vrouwelijke arbeidskrachten bij de metaalbewerkende industrie, machinebankwerkers, ijzerconstructiemonteurs.

In de westelijke provincies : walsers, geoefende arbeiders op het gebied van de metaalproductie, draaiers, electrisch lassers, loodgieters, verwarmingsmonteurs, automonteurs, electriciens (bouw).

In het zuiden en het oosten van het land : electrisch lassers.

## TEXTIEL- EN KLEDINGINDUSTRIE

### België

In de provincie Antwerpen : stiksters, knipsters, strijksters, bontnaaisters.

In Brabant en Henegouwen : stiksters, knipsters, strijksters.

In Brabant : decorateurs, stoffeers.

In West- en Oost-Vlaanderen : spinsters, stiksters, spoelsters, ververs en wevers.

### Nederland

In alle provincies : naaisters.

In het oosten, het zuiden en het westen van het land : vrouwelijke arbeidskrachten voor de textielindustrie, wasserijpersoneel.

In het oosten van het land : spinners en wevers.

## DIENSTENSECTOR

In België, Frankrijk, Luxemburg en de Bondsrepubliek Duitsland komt een aanzienlijk tekort aan vrouwelijke huishoudelijke krachten voor. In laatstgenoemd land worden met name jonge vrouwelijke werknemers gevraagd die reeds als dienstbode hebben gewerkt.

In Nederland komt een algemeen tekort voor aan verpleegsters en niet inwonende huishoudelijke krachten. In het zuiden en het westen bestaat een zeer groot tekort aan dienstboden (inwonend) en werksters.

.../...

In dit overzicht van de algemene kenmerken van de nationale arbeidsmarkten en de arbeidsmarkt van de Gemeenschap te besluiten is het denkbaar op te wijzen, dat de enkele gegevens die het Europees Coördinatiebureau ontving over de maand oktober 1962 en, van enkele Lid-Staten, ook over de maanden november en december 1962, de drie tendensen bevestigen, waarover wij in de aanvang van dit hoofdstuk spraken (grof der werkgelegenheid in een langzamer tempo dan in de voorgaande jaren, afnemend van het aantal niet voldane aanvragen om werk en van de werkloosheid, toeneming van het aantal niet voldane aanbiedingen van werk en van de tekorten aan geschoolde arbeidskrachten).

In België en in Duitsland was het aantal plaatsingen in de maand oktober 1962 iets geringer dan in oktober 1961 (België : 18.249 tegen 20.432 - Duitsland : 248.326 tegen 250.382). Weergegeven in percentages is de vermindering in Duitsland bijna te verwaarlozen (minder dan 1%).

In de andere landen namen de plaatsingen gedurende de betrokken maand vergeleken met dezelfde maand van het voorgaande jaar, daarentegen toe. In Italië liep het aantal plaatsingen van 507.244 in oktober 1961 op tot 547.141 in oktober 1962 ; in Frankrijk van 47.977 tot 55.948 en in Luxemburg van 1.817 tot 2.084.

De niet voldane aanvragen om werk namen, vergeleken met dezelfde periode van het voorgaande jaar, verder af. In oktober 1962 bedroeg het aantal werkzoekenden (1.669.000 personen) in de gehele Gemeenschap 249.488 minder dan in dezelfde maand van het vorige jaar (1.918.488 personen) zulks niettegenstaande de in Frankrijk geregistreerde sterke toeneming. In dit land steeg het aantal werkzoekenden van 102.082 in oktober 1961 tot 162.721 in oktober 1962, hetgeen een toeneming betekent met 60.639 personen ofwel 62,8%.

.../...

Die ontwikkeling in Frankrijk is toe te schrijven aan het feit dat de uit Algerije gerepatrieerden in groot aantal - vooral gedurende de tweede helft van 1962 - hun intrede op de arbeidsmarkt deden.

De algemene daling in de Gemeenschap is vrijwel uitsluitend toe te schrijven aan de zeer sterke in Italië geregistreeerde afneming. In dat land daalde het aantal niet voldane aanvragen om werk, dat in oktober 1961 nog 1.508.051 bedroeg tot 1.210.028 in oktober 1962. Dit verschijnsel deed zich ook in de maand november 1962 voor, in welke maand de arbeidsbureau's 1.278.110 werkzoekenden inschreven tegen 1.558.794 in de overeenkomstige maand van het voorafgaande jaar.

De laatste ter beschikking staande gegevens bevestigen eveneens de tendens tot stijging van het aantal niet voldane aanbiedingen van werk. Inderdaad lag dit aantal eind oktober 1962 (751.637) hoger dan in de maand oktober 1961 (719.708) ondanks de lichte in Duitsland waargenomen daling, in welk land aan 536.771 aanbiedingen van werk niet kon worden voldaan.

De tekorten bleven zeer hoog in Frankrijk in welk land het aantal aanbiedingen van werk waaraan niet kon worden voldaan in oktober 1962 bijna twee keer zo hoog was dan in dezelfde maand van het voorgaande jaar (79.022 tegen 41.138). Opgemerkt moet echter worden dat dit aantal tamelijk onbeduidend blijft indien men het vergelijkt met het totale aantal op de arbeidsmarkt van Frankrijk geregistreeerde aanbiedingen van werk. In november 1962 werden 74.295 niet voldane aanbiedingen van werk geregistreerd tegen 41.522 in november 1961.

.../...

INTERNATIONALE COMPENSATIE VAN AANBIEDINGEN VAN EN AANVRAGEN OM WERK (1)

Dezelfde tendensen die in 1961 werden waargenomen hebben dus ook in 1962 de arbeidsmarkt van de E.E.G. gekenmerkt : uitbreiding van de werkgelegenheid, verder afnemen van de werkloosheid, stijging van het aantal niet voldane aanbiedingen van werk. Deze laatste waren bijna geheel op geoefende of geschoolde arbeidskrachten gericht en daar aan deze arbeidskrachten in de Gemeenschap slechts een gering overschot bestaat was het niet mogelijk tot compensatie te komen en op die wijze het gewenste evenwicht op de gemeenschappelijke markt te bereiken. Dat heeft voor de economische expansie de reeds genoemde nadelen met zich meegebracht.

Per Lid-Staat kunnen volgende op de internationale compensatie betrekking hebbende gegevens worden verstrekt :

België

In de periode 1.10.1961 tot 30.9.1962 werden 19.381 arbeidsvergunningen aan buitenlandse werknemers uitgereikt, waarvan :

|                                               |                 |
|-----------------------------------------------|-----------------|
| Italianen                                     | 7.921           |
| Fransen                                       | 1.837           |
| Duitsers                                      | <u>490</u>      |
| E.E.G. met uitzondering<br>van de Benelux (2) | 10.248<br>===== |
| Grieken                                       | 2.519           |
| Onderdanen van het<br>Verenigd Koninkrijk     | 331             |
| Noren                                         | 23              |
| Spanjaarden                                   | 4.139           |
| Turken                                        | 51              |
| Portugezen                                    | 85              |
| Oostenrijkers                                 | 51              |
| Andere nationaliteiten                        | <u>1.934</u>    |
| Derde landen                                  | 9.133<br>=====  |
| TOTAAL                                        | 19.381          |

(1) In dit hoofdstuk zijn de cijfers van de grensarbeiders niet opgenomen behalve in de passage die op de Bondsrepubliek Duitsland betrekking heeft.

(2) België heeft de verstrekte gegevens gebaseerd op de afgifte van de arbeidsvergunningen. Deze vergunningen zijn tussen de Lid-Staten van de Benelux afgeschaft.

Onderstaande tabel geeft de verdeling per bedrijfstak van deze werknemers :

| <u>Bedrijfstak</u>                                          | <u>E.E.G.</u>   | <u>Derde landen</u> | <u>Totaal</u>   |
|-------------------------------------------------------------|-----------------|---------------------|-----------------|
| Landbouw                                                    | 84              | 58                  | 142             |
| Mijnbouw en steenindustrie                                  | 1.785           | 4.192               | 5.977           |
| Voeding                                                     | 232             | 129                 | 361             |
| Houtindustrie                                               | 96              | 37                  | 133             |
| Papier- en kantoorhandel,<br>leer en huiden                 | 169             | 135                 | 304             |
| Textiel- en Kledingindustrie                                | 749             | 333                 | 1.082           |
| Non-ferrometalen                                            | 1.195           | 271                 | 1.466           |
| Metaalindustrie                                             | 1.871           | 673                 | 2.544           |
| Diverse industrieën en<br>chemische industrie               | 394             | 247                 | 641             |
| Bouwnijverheid                                              | 1.244           | 488                 | 1.732           |
| Handel, banken en verzekeringen                             | 917             | 619                 | 1.536           |
| Transport, hotelbedrijven                                   | 314             | 186                 | 500             |
| Diensten van algemeen belang<br>water, gas en electriciteit | <u>1.198</u>    | <u>1.765</u>        | <u>2.963</u>    |
| TOTAAL                                                      | 10.248<br>===== | 9.133<br>=====      | 19.381<br>===== |

#### Bondsrepubliek Duitsland

In het betrokken jaar (1.10.1961 - 30.9.1962) werden 387.037 buitenlandse arbeiders geplaatst waarvan 202.535 afkomstig zijn uit de Lid-Staten van de E.E.G. en 184.502 uit derde landen.

.../...

Onderstaande tabel geeft de indeling van deze werknemers naar nationaliteit (1)

|              |            |
|--------------|------------|
| Italianen    | 157.219    |
| Fransen      | 10.536     |
| Belgen       | 3.780      |
| Nederlanders | 30.824     |
| Luxemburgers | <u>176</u> |
| TOTAAL       | 202.535    |
|              | -----      |

|                                           |               |
|-------------------------------------------|---------------|
| Grieken                                   | 44.841        |
| Onderdanen van het<br>Verenigd Koninkrijk | 3.060         |
| Noren                                     | 393           |
| Spanjaarden                               | 53.910        |
| Turken                                    | 14.761        |
| Portugezen                                | 1.040         |
| Oostenrijkers                             | 18.025        |
| Andere landen                             | <u>48.472</u> |
|                                           | 184.502       |
|                                           | -----         |
| TOTAAL                                    | 387.037       |
|                                           | =====         |

Onderstaande tabel geeft de verdeling per bedrijfstak (2)

| <u>Bedrijfstak</u>                       | <u>E. E. G.</u> | <u>Derde landen</u> | <u>Totaal</u> |
|------------------------------------------|-----------------|---------------------|---------------|
| Landbouw                                 | 4.004           | 2.391               | 6.395         |
| Mijnbouw en steenindustrie               | 6.183           | 10.584              | 16.767        |
| Metaalindustrie en<br>metaalbewerking    | 35.413          | 52.563              | 87.976        |
| Andere verwerkende<br>industrieën        | 25.896          | 34.102              | 59.998        |
| Bouwindustrie en<br>aanverwante beroepen | 50.498          | 26.608              | 77.106        |
| Handel, verzekeringen<br>en banken       | 2.509           | 4.760               | 7.269         |
| Diensten in het algemeen                 | 11.820          | 17.406              | 29.226        |
| Ongeschoolden (3)                        | <u>29.089</u>   | <u>21.995</u>       | <u>51.084</u> |
|                                          | 165.412         | 170.409             | 335.821       |
|                                          | =====           | =====               | =====         |

- (1) Deze cijfers geven het totale aantal weer van de werknemers die geplaatst zijn met inbegrip van grensarbeiders.
- (2) Grensarbeiders zijn in deze tabel niet opgenomen.
- (3) Het betreft hier ongeschoolde arbeidskrachten die door de Duitse missies in Italië, Griekenland, Spanje en Turkije zijn geworven. De ongeschoolde arbeidskrachten die daarnaast nog zijn geworven komen niet onder deze rubriek voor maar zijn in de verschillende bedrijfstakken ondergebracht.

.../...

## Frankrijk

Van oktober 1961 tot augustus 1962 werden in Frankrijk 97.419 buitenlandse werknemers geplaatst, waarvan 22.737 onderdanen van Lid-Staten van de Gemeenschap en 74.682 van derde landen - (1).

De verdeling is als volgt :

|              |            |
|--------------|------------|
| Italianen    | 20.611     |
| Duitsers     | 1.352      |
| Belgen       | 517        |
| Nederlanders | <u>257</u> |

|       |              |
|-------|--------------|
| E.E.G | 22.737       |
|       | <u>-----</u> |

|                        |               |
|------------------------|---------------|
| Spanjaarden            | 54.996        |
| Portugezen             | 9.277         |
| Zwitsers               | 379           |
| Andere nationaliteiten | <u>10.030</u> |

|              |              |
|--------------|--------------|
| Derde landen | 74.682       |
|              | <u>-----</u> |

|        |              |
|--------|--------------|
| TOTAAL | 97.419       |
|        | <u>=====</u> |

In de volgende tabel wordt de verdeling naar bedrijfstak van deze werknemers gegeven :

| <u>Bedrijfstak</u>                  | <u>E.E.G.</u> | <u>Derde landen</u> | <u>Totaal</u> |
|-------------------------------------|---------------|---------------------|---------------|
| Landbouw                            | 967           | 5.551               | 6.518         |
| Bosbouw                             | 1.355         | 4.954               | 6.309         |
| Metaalnijverheid                    | 1.385         | 4.506               | 5.891         |
| Metaalnijverheid                    | 5.059         | 10.971              | 16.030        |
| Bouwnijverheid en publieke werken - | 7.456         | 22.715              | 30.171        |
| Bouwmaterialen                      | 260           | 2.243               | 2.503         |
| Huishoudelijke diensten             | 1.159         | 9.623               | 10.782        |
| Andere werkzaamheden                | <u>5.096</u>  | <u>14.119</u>       | <u>19.215</u> |
|                                     | 22.737        | 74.682              | 97.419        |
|                                     | <u>=====</u>  | <u>=====</u>        | <u>=====</u>  |

(1) De gegevens over de maand september 1962 ontbreken op het ogenblik dat dit rapport werd opgesteld, maar het algemeen beeld wordt daarvoor niet gewijzigd.

Luxemburg

Als gevolg van de steeds toenemende tekorten aan arbeidskrachten en de onmogelijkheid deze aan te vullen met overschotten die op de plaatselijke arbeidsmarkt aanwezig zijn, is een beroep op buitenlandse arbeidskrachten noodzakelijk. Gedurende de verslagperiode (1.10.1961 tot 30.9.1962) werden 8.262 buitenlandse werknemers in het Groothertogdom tewerk gesteld.

Hieronder volgt een opgave naar nationaliteit :

|                        |            |
|------------------------|------------|
| Fransen                | 493        |
| Duitsers (B.R.)        | 1.224      |
| Italianen              | 5.646      |
| Andere nationaliteiten | <u>899</u> |
|                        | 8.262      |
|                        | =====      |

Deze cijfers tonen aan dat het percentage werknemers die onderdaan zijn van derde landen in vergelijking met dat van werknemers-onderdanen van een der Lid-Statens gering (11%) is.

Verdeling naar bedrijfstak van deze werknemers :

| <u>Bedrijfstak</u>    | <u>TOTAAL</u> |
|-----------------------|---------------|
| Landbouw              | 283           |
| Bouwnijverheid        | 4.987         |
| Diensten              | 1.078         |
| Hotelbedrijven        | 186           |
| Mijnen en metaal      | 399           |
| Kantoorpersoneel      | 170           |
| Andere bedrijfstakken | <u>1.159</u>  |
|                       | 8.262         |
|                       | =====         |

(1) Het was niet mogelijk de verdeling tussen werknemers die onderdanen zijn van de Lid-Statens en van werknemers die van derde landen afkomstig zijn per bedrijfstak aan te geven, daar het Groothertogdom de nodige gegevens niet heeft verstrekt.

Nederland

Van 1 december 1961 tot 31 augustus 1962 werden in Nederland 10.551 buitenlandse arbeidskrachten geplaatst waarvan 4.323 onderdanen uit de Lid-Staten van de Gemeenschap en 6.228 uit derde landen.

Hieronder volgt een opgave naar nationaliteit :

|                                           |                 |
|-------------------------------------------|-----------------|
| Duitsers                                  | 1.576           |
| Fransen                                   | 287             |
| Italianen                                 | <u>2.460</u>    |
| TOTAAL                                    | 4.323<br>=====  |
| Grieken                                   | 202             |
| Portugezen                                | 67              |
| Chinezen                                  | 109             |
| Hongaren                                  | 55              |
| Joegoslaven                               | 53              |
| Oostenrijkers                             | 357             |
| Polen                                     | 101             |
| Spanjaarden                               | 2.640           |
| Tsjechen                                  | 9               |
| Onderdanen van het<br>Verenigd Koninkrijk | 734             |
| Amerikanen (U.S.A.)                       | 302             |
| Zweden                                    | 40              |
| Zwitsers                                  | 180             |
| Andere<br>nationaliteiten                 | <u>1.379</u>    |
| Derde landen                              | 6.228           |
| TOTAAL                                    | 10.551<br>===== |

.../...

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van deze werknemers per bedrijfstak :

| <u>Bedrijfstak (1)</u>    | <u>E.E.G.</u> | <u>Derde landen</u> | <u>Totaal</u> |
|---------------------------|---------------|---------------------|---------------|
| Aardewerk, glas           | 257           | 96                  | 353           |
| Grafische industrie       | 27            | 55                  | 82            |
| Bouwnijverheid            | 138           | 278                 | 416           |
| Chemische industrie       | 83            | 88                  | 171           |
| Houtindustrie             | 20            | 26                  | 46            |
| Kleding en reiniging      | 132           | 78                  | 210           |
| Kunstnijverheid           | 1             | 4                   | 5             |
| Lederindustrie            | 357           | 62                  | 419           |
| Exploitatie delfstoffen   | 125           | 33                  | 158           |
| Metaalnijverheid          | 1.494         | 2.135               | 3.629         |
| Papierindustrie           | 39            | 19                  | 58            |
| Textielindustrie          | 435           | 268                 | 703           |
| Gas, electriciteit, water | 15            | 212                 | 227           |
| Voedingsmiddelen en tabak | 137           | 98                  | 235           |
| Landbouw                  | 49            | 57                  | 106           |
| Handel                    | 198           | 184                 | 382           |
| Vervoer                   | 407           | 517                 | 924           |
| Krediet- en bankwezen     | 5             | 7                   | 12            |
| Verzekeringswezen         | 11            | 8                   | 19            |
| Overheidsbedrijven        | 239           | 502                 | 741           |
| Onderwijs                 | 40            | 59                  | 99            |
| Huishoudelijke diensten   | 114           | 63                  | 177           |
|                           | <u>4.323</u>  | <u>4.849</u>        | <u>9.172</u>  |
|                           | =====         | =====               | =====         |

(1) De 1.379 werknemers die onder de rubriek "andere nationaliteiten" in de tabel op blz. 27 zijn opgenomen, zijn hier niet naar bedrijfstak ingedeeld.

.../...

Uitvoering van de bepalingen inzake de voorrang van de gemeenschappelijke arbeidsmarkt

Uit de bestudering van de kenmerken van de arbeidsmarkt van de Gemeenschap en van de door de Lid-Staten van de E.E.G. tot stand gebrachte compensatie-activiteiten op internationaal vlak blijkt duidelijk dat de landen met een tekort aan arbeidskrachten de neiging hebben een beroep te doen op arbeiders uit derde landen. Verschillende factoren hebben een bepaalde invloed hierop.

De internationale compensatie heeft op verschillende wijzen plaatsgehad. Enkele Lid-Staten (Frankrijk, Duitsland en Nederland) hebben permanente missies in Italië, alsook in een aantal andere landen gevestigd, die belast zijn met de technische problemen der aanwerving van arbeidskrachten. Deze missies belasten zich zowel met op naam gestelde als niet op naam gestelde aanwervingen.

Van grote omvang zijn ook de wervingen die door de werkgever zelf worden uitgevoerd op grond van de inlichtingen die hem door reeds in het bedrijf werkzame werknemers zijn verstrekt. De afgifte van werkvergunning en verblijfsvergunning wordt voor de aldus tewerk gestelden na hun tewerkstelling geregeld.

Het bijzondere belang van deze procedure van "regularisering" van reeds tewerkgestelde werknemers en van de aanwerving op naam bestaat in het feit dat de prioriteit van de communautaire arbeidsmarkt daarbij niet in acht behoeft te worden genomen. Er zijn ook verschillende redenen die de werkgever er toe brengen om de voorkeur te geven aan werknemers uit derde landen (nabijheid van het derde land, homogeen karakter van het personeel in zijn onderneming, enz.).

Deze overweging verklaart in zekere mate de tendens tot daling van de wervingen binnen de Gemeenschap door de Lid-Staten die arbeidstekorten kennen terwijl steeds meer een beroep wordt gedaan op arbeidskrachten uit derde landen. Dit komt nog bij het allerbelangrijkste feit dat de meeste werkzoekenden uit de E.E.G. ongeschoold zijn.

Deze tendens doet zich voornamelijk voor in economische sectoren waar de behoefte aan geschoolde arbeidskrachten zich zo sterk doet gevoelen, dat het niet mogelijk is om aan deze behoefte met arbeidskrach-

.../...

ten uit overschotgebieden van de E.E.G. te voldoen. Speciaal voor de beroepen in de metaal- en metaalverwerkende industrieën, andere verwerkende industrieën en in de bouw is de werving van werknemers uit derde landen van grotere betekenis.(1)

Deze bedrijfstakken hebben behoefte aan werkelijk vakkundige krachten. Beroep voor een deel op derde landen voor de werving van deze arbeidskrachten is onder de huidige omstandigheden dan ook onvermijdelijk. Om zich van de toestand een beeld te vormen is het nodig de aanvragen om werk die uit Italië afkomstig zijn, het enige land van de Gemeenschap dat nog overschotten aan arbeidskrachten bezit, nader aan een onderzoek te onderwerpen. Het grootste deel van de in dit land aanwezige overschotten bestaat uit ongeschoolde landarbeiders en losse arbeidskrachten. Ongetwijfeld neemt het aantal geoefende arbeiders toe, maar in onvoldoende mate om de op communautair plan bestaande tekorten te dekken. De industriële ontwikkeling op het schiereiland schrijdt in hoog tempo voort en neemt bijna alle geoefende arbeidskrachten op. Zelfs in de geïndustrialiseerde gebieden van Noord-Italië begint zich reeds een tekort aan arbeidskrachten met de vereiste scholing voor de beroepen uit de drie genoemde sectoren af te tekenen.

Dit wordt duidelijk geïllustreerd door het feit dat de Staten die in Italië over wervingsmissies beschikken meer en meer arbeidskrachten moeten gaan werven in de zuidelijke provincies en op de eilanden. Onderstaande tabel die het verloop van de wervingen van de Bondsrepubliek Duitsland per gebied waaruit afkomstig aangeeft toont zulks aan :

---

(1) Zie tabellen op blz. 24 en 25

| <u>Gebied waaruit de arbeidskrachten afkomstig zijn</u> | <u>1959</u> | <u>%</u> | <u>1960</u> | <u>%</u> | <u>1961</u> | <u>%</u> |
|---------------------------------------------------------|-------------|----------|-------------|----------|-------------|----------|
| Noord                                                   | 5.284       | 21,1     | 9.895       | 10,6     | 6.886       | 6,4      |
| Midden                                                  | 6.795       | 27,2     | 21.731      | 23,3     | 11.710      | 10,9     |
| Zuiden                                                  | 9.986       | 40,0     | 45.297      | 48,6     | 65.952      | 61,6     |
| Sicilië en Sardinië                                     | 2.939       | 11,7     | 16.361      | 17,5     | 22.482      | 21,1     |
|                                                         | 25.004      | 100,0    | 93.284      | 100,0    | 107.030     | 100,0    |

Maar ofschoon het beroep op geschoolde arbeidskrachten uit derde landen voor een aantal bedrijfstakken om de uiteengezette reden als gerechtvaardigd moet worden aangemerkt, geldt zulks niet voor de uit derde landen afkomstige werknemers die niet over een goede scholing beschikken en evenmin voor de bedrijfstakken waarvoor in het algemeen geen geschoold personeel vereist is.

Het is nuttig in dit opzicht de toestand in de landbouw en in de dienstensector nader te zien. De statistische gegevens van de tabellen op blz. 24 en 25 tonen aan, dat zelfs voor die sectoren de landen met tekorten aan arbeidskrachten in grotere mate een beroep hebben gedaan op de werknemers van derde landen dan op de arbeidskrachten uit de Gemeenschap.

Men kan aannemen dat in deze bedrijfstakken in de gebieden van de Gemeenschap met overschotten grote reserves aan arbeidskrachten bestaan, zoals blijkt uit het aantal niet voldane aanvragen om werk in de verschillende bedrijfstakken.<sup>(1)</sup> Het is derhalve niet uitgesloten dat aanzienlijke aantallen werknemers niet aan de slag komen omdat aanbiedingen van werk tot derde landen worden gericht. Weliswaar is het mogelijk dat er voor een aanzienlijk aantal werknemers op naam gestelde aanbiedingen van werk zijn ingediend. In dat geval kan de voorrang van de arbeidsmarkt van de Gemeenschap niet gelden, daar het bij artikel 43 van de Verordening No. 15 voorgeschreven compensatiesysteem niet van toepassing is op op naam gestelde aanbiedingen van werk.

(1) Zie tabel op blz. 37

Bovendien wordt de voorkeur, die sommige werkgevers aan de dag leggen voor arbeidskrachten uit derde landen soms verklaard door de ervaring, die zij met werknemers uit de Gemeenschap hebben opgedaan, die zich n.l. in hun arbeidsbetrekking weinig stabiel toonden en in groter aantal eenzijdig hun contract verbraken dan de arbeidskrachten van sommige derde landen. Voorts hebben de landen waarin overschotten bestaan niet altijd gedurende het jaar waarop dit verslag betrekking heeft, tijdig nauwkeurige gegevens verstrekt aan de landen met tekorten over de beroepen waarin aanbod van arbeidskrachten bestond.

Om vast te kunnen stellen of er al dan niet sprake is van toepassing van de voorrang van de communautaire arbeidsmarkt, moet men enerzijds weten in welke beroepen in de betrokken bedrijfstak tekorten voorkomen en anderzijds in welke beroepen overschotten bestaan, hoe groot deze tekorten of overschotten zijn en hoeveel aanvragen om en aanbiedingen van werk met betrekking tot deze beroepen bestemd waren voor compensatie op nationaal, of gemeenschapsniveau dan wel met derde landen.

Er moet b.v. op worden gewezen dat in het kwartaalverslag van Italië over het eerste kwartaal van 1962, ten aanzien van het aantal niet voldane aanbiedingen van werk en het aantal werknemers die bereid waren hun land te verlaten om zich naar een ander land te begeven, werd medegedeeld, dat slechts 10.171 werknemers bereid waren een werkkring te aanvaarden in een ander land van de E.E.G. In dit zelfde kwartaal werden echter alleen al in Duitsland niet minder dan 45.733 Italiaanse arbeiders geplaatst. Dit leidt tot de gevolgtrekking dat de gegevens over het aantal Italiaanse werknemers die bereid waren te vertrekken, niet juist hebben kunnen zijn. Dezelfde opmerking kan worden gemaakt ten aanzien van de over het tweede en derde kwartaal van 1962 door Italië in het kader van de internationale compensatie verstrekte gegevens inzake de aantallen ingediende aanvragen om

werk, die respectievelijk 3.952 en 7.092 bedroegen, terwijl het aantal Italiaanse arbeiders dat zich in het tweede kwartaal van 1962 naar Duitsland begaf 50.698 bedroeg en 28.427 in het derde kwartaal.

Na de onvolledigheid van de overgelegde cijfers te hebben vastgesteld heeft het Europees Coördinatiebureau getracht de redenen te achterhalen die het de betrokken bestuursinstellingen onmogelijk maakten nauwkeuriger cijfers te verstrekken over de overschotten aan voor compensatie met de andere Lid-Statens beschikbare arbeidskrachten. Het blijkt dat de grootste moeilijkheid gelegen is in het ontbreken van nauwkeurige informatie die aan de werkzoekenden kunnen worden verstrekt over de levensomstandigheden en arbeidsvoorwaarden in het ontvangende land indien zij zich daarheen willen begeven. Daar de werknemers de voorwaarden niet kennen is het hen niet mogelijk een beslissing te nemen. Zij doen zulks slechts op grond van contractueel vastgelegde voorwaarden die hun door de wervingsmissies of door de werkgevers zijn voorgelegd. Het Europees Coördinatiebureau heeft in overeenstemming met de betrokken Lid-Statens een actie ondernomen om deze lacune aan te vullen en bijgevolg de voorwaarden waaronder het tot elkaar brengen van vraag en aanbod plaatsheeft, te verbeteren. Dit initiatief heeft een gunstig onthaal gevonden. Voorts heeft men het Europees Coördinatiebureau de verzekering gegeven dat men zich bijzonder zal inspannen de werknemers voor te lichten zodat de Lid-Statens waarin tekorten voorkomen, over gegevens beschikken die beter geschikt zijn om te worden gebruikt ten aanzien van de reële mogelijkheden in de overschotgebieden. Men mag dan ook verwachten dat het probleem binnen niet al te lange tijd tot een oplossing zal zijn gebracht.

Bij het bestaande gebrek aan gegevens en de onjuistheid van de verstrekte inlichtingen is een oordeel over de uitvoering van artikel 43 van Verordening No. 15 moeilijk te geven.

.../...

Juridisch kan men de Lid-Staten over de toepassing naar de letter van artikel 43 geen verwijt maken. Het is dan ook zeer wel mogelijk dat de Lid-Staten "bij hun werkgelegenheidsbeleid rekening hebben gehouden met de toestand van de arbeidsmarkt in de overige Lid-Staten."

Indien namelijk "de diensten van de Lid-Staten waaraan een niet op naam gestelde aanbieding van werk is gedaan niet binnen vijftien dagen" te kennen geven "of en in hoeverre het hun mogelijk is aan deze aanbieding te voldoen", kan het beroep op arbeidskrachten uit derde landen niet ongerechtvaardigd worden genoemd. Met andere woorden, bij gebreke aan een doeltreffend stelsel van wederkerige inlichtingen kan men de staten niet betichten de voorschriften van de Verordening niet in acht te hebben genomen. Maar ook al kan formeel niet gesteld worden dat artikel 43 van de Verordening No. 15 niet werd nageleefd, toch valt het te betreuren, dat er geen belangrijker vorderingen zijn gemaakt bij het tot stand komen van een gemeenschappelijke arbeidsmarkt. Men mocht verwachten dat, na de inwerkingtreding van de Verordening No. 15 en na het verstrijken van het laatste kwartaal van 1961, gedurende hetwelk een beroep op arbeidskrachten uit derde landen nog te rechtvaardigen was hetzij op grond van door Lid-Staten met tekorten aangegane wervingsverplichtingen hetzij omdat de voor een behoorlijke inter-communautaire compensatie nodige procedures nog niet waren ingesteld, het in derde landen aangeworven percentage arbeidskrachten tenminste van ongeschoolden, zou afnemen. Die verwachtingen werden niet vervuld.

De redenen die daartoe leidden moeten voornamelijk worden gezocht in het ontbreken van een nog nauwere samenwerking tussen de Lid-Staten zowel wat de inlichtingen over de tekorten en de overschotten aan arbeidskrachten, over de werkelijk aanwezige wervingsmogelijkheden en over de compensatie van aanbiedingen van en aanvragen om werk betreft. Zulks is ook toe te schrijven aan het ontbreken van belangrijke activiteiten op het gebied van de versnelde beroepsopleiding.

.../...

TEKORT AAN ARBEIDSKRACHTEN PER BEDRIJFSTAK

Toestand per 31 juli 1962

| Bedrijfstak                              | België        | B.R.<br>Duitsland | Frankrijk     | Luxemburg    | Nederland      | Totaal         |
|------------------------------------------|---------------|-------------------|---------------|--------------|----------------|----------------|
| Landbouw, bosbouw, jacht, visserij ..... | 70            | 11.012            | 1.962         | 53           | 1.644          | 14.741         |
| Winningsbedrijven .....                  | 1.614         | 10.778            | 2.346         | -            | 1.279          | 16.017         |
| Bouwnijverheid .....                     | 2.874         | 76.014            | 11.863        | 205          | 17.616         | 108.572        |
| Voedingsmiddelen .....                   | 504           | 26.046            | 886           | 32           | 5.543          | 33.011         |
| Textiel en kleding .....                 | 1.736         | 36.877            | 5.232         | 9            | 15.439         | 59.293         |
| Leder en huiden .....                    | 136           | 7.146             | 196           | 2            | 2.761          | 10.241         |
| Hout en meubelen .....                   | 1.259         | 14.409            | 1.817         | 23           | 4.524          | 22.032         |
| Chemische produkten .....                | 107           | 7.031             | 506           | 2            | 1.949          | 9.595          |
| Metaalindustrie en metaalbewerking ..... | 2.328         | 116.119           | 11.277        | 121          | 45.336         | 175.181        |
| Electriciteit .....                      | -             | 20.909            | 1.394         | 17           | -              | 22.320         |
| Steen, glas en aardewerk .....           | 394           | 8.131             | 83            | 5            | 2.181          | 10.794         |
| Grafische bedrijven .....                | 85            | 4.697             | 196           | 1            | 1.250          | 6.229          |
| Papier en karton .....                   | 62            | 5.844             | -             | -            | 1.263          | 7.169          |
| Kantoor- en handelspersoneel .....       | 491           | 24.563            | 2.644         | 81           | 14.729         | 42.508         |
| Amusementswezen .....                    | 3             | 838               | 9             | -            | 99             | 949            |
| Hotelindustrie .....                     | 843           | 9.109             | 9             | 49           | 2.722          | 12.723         |
| Vervoer .....                            | 527           | 25.368            | 527           | 34           | 3.247          | 29.703         |
| Diensten .....                           | 474           | 59.091            | 3.606         | 208          | 10.764         | 74.143         |
| Intellectuele beroepen .....             | -             | 65.594            | 446           | 93           | 11.729         | 77.778         |
| Ongeschoolde arbeidskrachten .....       | 1.276         | 59.820            | 8.630         | 139          | -              | 69.865         |
| Andere verwerkende industrieën .....     | 30            | 12.311            | 310           | 25           | 25             | 12.701         |
| <b>T O T A A L</b>                       | <b>14.813</b> | <b>601.707</b>    | <b>53.930</b> | <b>1.015</b> | <b>144.100</b> | <b>815.565</b> |
|                                          | =====         | =====             | =====         | =====        | =====          | =====          |

.../...

ONTWIKKELING VAN DE VERSNELDE BEROEPSOPLEIDING  
ALS MIDDEL OM DE COMPENSATIE TE BEVORDEREN

In het voorgaande werden de sectoren met de grootste tekorten aan arbeidskrachten reeds genoemd. In de voorgaande tabel worden de tekorten vermeld in alle bedrijfstakken van elk land en in de Gemeenschap in haar geheel aan het eind van de maand juli 1962.

De grootste tekorten komen voor in de metaalindustrie en -bewerking, de bouwnijverheid, de dienstensector en de textiel- en kledingindustrie.

Natuurlijk zijn niet alle aanbiedingen van werk bestemd voor internationale compensatie. Het aantal der voor internationale compensatie bestemde aanbiedingen van werk verschilt van land tot land. In Duitsland bv. waar de tekorten veel groter zijn dan in de andere Lid-Staten is het percentage veel hoger. Niettemin blijft het percentage der aanbiedingen van werk die beschikbaar zijn voor compensatie binnen de Gemeenschap vergeleken met het totaal aantal aanbiedingen van werk waaraan niet werd voldaan in ieder land tamelijk laag. Het is volkomen juist aan te nemen dat bij het voortschrijden van het vrij verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap een groot aantal belemmeringen die heden nog een beroep op arbeidskrachten uit de andere landen in de weg staan zullen verdwijnen, waardoor een dergelijk beroep in een betere verhouding zal komen met de werkelijke behoefte der werkgevers. Intussen moet men om een idee te hebben van het aantal aanbiedingen van werk dat op het ogenblik voor compensatie binnen de Gemeenschap beschikbaar is, de cijfers van de tabel op blz. 35 in aanzienlijke mate verminderen. Een vermindering met  $\frac{2}{3}$  schijnt tamelijk dicht de werkelijkheid te benaderen.

Om de omvang van de overschotten die voor communautaire compensatie beschikbaar zijn ongeveer vast te stellen kan men uitgaan van de op 31 juli 1962 in de Gemeenschap bestaande niet voldane aanvragen om werk.

.../...

NIFT VOLDANE AANVRAGEN OM WERK PER BEDRIJFSTAK

Toestand op 31 juli 1962

| Bedrijfstak                              | België          | 8.R.<br>Duitsland | Frankrijk                      | Italië             | Luxemburg | Nederland       | Totaal <sup>1</sup> |
|------------------------------------------|-----------------|-------------------|--------------------------------|--------------------|-----------|-----------------|---------------------|
| Landbouw, bosbouw, jacht, visserij ..... | 2.331           | 5.674             | 4.299                          | 226.326            | -         | 1.665           | 240.295             |
| Winningsbedrijven .....                  | 845             | 2.574             | 744                            | 13.070             | -         | 233             | 17.466              |
| Metaalindustrie en metaalbewerking ..... | 3.719           | 20.840            | 4.986                          | 71.248             | -         | 2.710           | 103.503             |
| Voedingsmiddelen .....                   | 838             | 5.003             | 2.210                          | 125.187            | -         | 224             | 133.462             |
| Textiel en kleding .....                 | 6.017           | 9.070             | 7.256                          | 80.642             | -         | 519             | 103.504             |
| Leder en huiden .....                    | 1.118           | 1.780             | 1.771                          | 2.559              | -         | 76              | 7.304               |
| Hout en meubelen .....                   | 1.320           | 2.943             | 1.004                          | 30.793             | -         | 111             | 36.171              |
| Chemische produkten .....                | 308             | 1.590             | 752                            | 7.858              | -         | 168             | 10.676              |
| Steen, glas en aardewerk .....           | 912             | 1.455             | 53                             | 14.322             | -         | 16              | 16.758              |
| Grafische bedrijven .....                | -               | 1.340             | 610                            | 4.121              | 6         | 79              | 6.150               |
| Papier en karton .....                   | 455             | 1.071             | -                              | 3.499              | -         | 11              | 5.036               |
| Bouwnijverheid .....                     | 2.442           | 6.402             | 3.589                          | 147.919            | -         | 1.991           | 162.343             |
| Kaart- en handelspersoneel .....         | 6.242           | 12.546            | 16.830                         | 92.224             | 4         | 5.598           | 133.442             |
| Intellectuele beroepen .....             | -               | 39.798            | 2.799                          | -                  | -         | 3.035           | 45.632              |
| Amusementswezen .....                    | 885             | 5.472             | 2.543                          | 2.710              | 6         | 734             | 12.350              |
| Vervoer .....                            | 3.710           | 10.889            | 1.607                          | 20.739             | 1         | 1.535           | 38.481              |
| Hotelindustrie .....                     | 1.472           | 2.587             | -                              | 15.987             | -         | 943             | 20.989              |
| Diensten .....                           | 2.046           | 18.360            | 12.747                         | 19.152             | 9         | 1.495           | 53.809              |
| Ongeschoolde arbeidskrachten .....       | 27.119          | 36.153            | 21.010                         | 277.351            | 17        | 13.454          | 375.104             |
| Andere bedrijfstakken .....              | 772             | 7.772             | 1.705                          | 12.444             | -         | 2               | 22.695              |
| T o t a a l                              | 62.551<br>----- | 193.319<br>-----  | 86.515 <sup>(1)</sup><br>----- | 1.168.151<br>----- | 37<br>--  | 34.597<br>----- | 1.545.170<br>-----  |

(1) Dit cijfer is sedert de datum waarop het verslag betrekking heeft aanzienlijk toegenomen. Vanaf september lieten de uit Algerije gerepatrieerde werkzoekenden zich in grote getalen bij de arbeidsbureau's inschrijven. Op 1 december bedroeg dit cijfer 175.509.

.../...

Bovendien blijkt uit de vergelijking van beide voorgaande tabellen (blz. 35 en 37) dat de beschikbare aanbiedingen van en aanvragen om werk in het geheel niet op elkaar aansluiten. De aanbiedingen zijn grotendeels gericht tot werknemers met een zekere geschooldheid, de aanvragen om werk zijn afkomstig van werknemers die gewoonlijk ongeschoold zijn. Hieruit valt de conclusie te trekken dat alleen een doelmatige versnelde beroepsopleiding de compensatie kan bevorderen.

Eind juli 1962 bedroeg bijvoorbeeld alleen al in Duitsland de behoefte aan goede vakkrachten in de bouwnijverheid 76.014 personen, terwijl in Italië op een totaal van 147.919 werkzoekenden in de bouwnijverheid, 41.317 geschoolden en 106.602 leerlingen en ongeschoolde arbeiders voorkwamen. Deze situatie doet zich ook in de meeste andere bedrijfstakken voor. Het is dus geen kwestie dat de betrokken arbeidskrachten ontbreken. Dit wordt heel duidelijk indien men de toestand in Italië op 31 juli 1962 beziet. Wanneer de ongeschoolde werkzoekenden in elke bedrijfstak te zamen worden geteld <sup>(1)</sup> komt men tot een aantal van 671.461. Daarvan kunnen echter niet alle een scholing voor een tewerkstelling in een ander land volgen: de oudere werknemers, de werknemers jonger dan 16 jaar (2), de minder-validen en al diegenen die om bepaalde redenen niet in staat zijn dergelijke scholingscursussen te volgen moeten ervan worden afgetrokken.

Hierbij moet echter worden opgemerkt, dat de landarbeiders, welker in het verleden verworven beroepsbekwaamheden, behoudens uitzonderingen geen enkel verband houden met de vereiste nieuwe vak-kennis, niet altijd snel door cursussen voor versnelde beroepsopleiding de hoge graad van geschooldheid kunnen bereiken die vaak gevraagd wordt bv. in de bouw, de metaalindustrie en de metaalverwerkende industrie.

---

(1) Zie de tabel op blz. 39

(2) Jongelieden beneden de 16 jaar zouden na hun versnelde beroepsopleiding nog te jong zijn om in het buitenland te worden tewerkgesteld.

ONGESCHOOLDE WERKZOEKENDE IN ITALIE OP 31 JULI 1962

(PER BEDRIJFSTAK)

| Bedrijfstak                                            | Totaal<br>ongeschool-<br>den<br>waarvan | männen  | vrouwen | Totaal met<br>inbegrip van<br>geschoolde<br>werknemers |
|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|---------|---------|--------------------------------------------------------|
| Landbouw                                               | 213.562                                 | 123.867 | 89.695  | 219.615                                                |
| Bosbouw                                                | 1.161                                   | 1.077   | 84      | 5.941                                                  |
| Jacht en visserij                                      | 145                                     | 114     | 31      | 770                                                    |
| Winning van delfstoffen                                | 3.211                                   | 3.119   | 52      | 13.070                                                 |
| Voedingsmiddelen                                       | 20.382                                  | 7.425   | 12.957  | 49.287                                                 |
| Tabak                                                  | 3.152                                   | 504     | 2.648   | 75.900                                                 |
| Huiden                                                 | 459                                     | 195     | 264     | 2.559                                                  |
| Textielvezels                                          | 5.443                                   | 1.425   | 4.018   | 29.369                                                 |
| Kleding en ameublement                                 | 3.314                                   | 711     | 2.603   | 51.273                                                 |
| Hout                                                   | 2.838                                   | 1.694   | 1.144   | 30.793                                                 |
| Papierfabricage en -be-<br>werking                     | 781                                     | 349     | 432     | 3.499                                                  |
| Drukkerijen en fotografie                              | 359                                     | 173     | 186     | 4.121                                                  |
| Metaalnijverheid en<br>-verwerking                     | 15.906                                  | 11.465  | 4.441   | 71.248                                                 |
| Bewerking van non-ferro-<br>metalen                    | 4.438                                   | 2.932   | 1.506   | 14.322                                                 |
| Chemische en aanverwante<br>industrie                  | 4.501                                   | 2.198   | 2.303   | 7.858                                                  |
| Bouwnijverheid                                         | 97.497                                  | 97.024  | 473     | 147.919                                                |
| Electrische energie<br>(opwekking en distri-<br>butie) | 947                                     | 723     | 224     | 12.444                                                 |
| Vervoer                                                | 1.418                                   | 1.406   | 12      | 20.058                                                 |
| Verbindingen                                           | 93                                      | 79      | 14      | 681                                                    |
| Verkoop                                                | 3.033                                   | 1.852   | 1.181   | 18.128                                                 |
| Hotelindustrie                                         | 2.678                                   | 811     | 1.867   | 15.987                                                 |
| Amusement                                              | 203                                     | 143     | 62      | 2.710                                                  |
| Hygiëne en gezondheid                                  | 2.729                                   | 862     | 1.867   | 9.585                                                  |
| Huishoudelijk personeel                                | 1.328                                   | 978     | 350     | 9.567                                                  |
| Leidinggevend en subaltern<br>kantoorpersoneel         | 4.530                                   | 1.003   | 3.527   | 74.096                                                 |
| Losse arbeidskrachten                                  | 277.351                                 | 197.701 | 79.650  | 277.351                                                |
| T O T A A L                                            | 671.461                                 | 459.830 | 211.651 | 1.168.151                                              |

Het in 1960-1961 op voorstel van de Commissie door Italië, Duitsland en Nederland uitgevoerde programma heeft niet alle resultaten opgeleverd die men ervan had kunnen verwachten. Toch is die ervaring moedgevend en spoort er toe aan bij de Lid-Staten aan te dringen hun pogen in die richting verder voort te zetten. Dat programma hield vóór alles in de opleiding van de werknemers in het land van hun afkomst. De voornaamste moeilijkheid die men ondervond school in het feit dat vele leerlingen als gevolg van de vergrote werkgelegenheid die in Italië door de aanzienlijke economische expansie van dat land bestaat, werk in eigen land aanvaardden, hetzij na afloop, hetzij gedurende de cursus. Daarom bleef het aantal werknemers dat in het land waarvoor zij werden opgeleid werd geplaatst, ver beneden de verwachtingen.

Het schijnt dat door het geven van de opleiding in het land van tewerkstelling dit inconvenient zou worden opgelost.

De scholing die men de werknemers gaf, gaf evenwel alle aanleiding tot tevredenheid, vooral voor de metaal- en de metaalbewerkende industrie.

Ondanks alle ondervonden moeilijkheden moet een dergelijke actie op de actiefzijde worden gebracht van de Commissie en van de Lid-Staten die eraan hebben meegewerkt. Op die wijze immers werden door het stimuleren van de scholing meer geschoolde werknemers in de economie van de Gemeenschap ingezet en werd aan niet tewerkgestelde of werkloze arbeidskrachten een oplossing geboden die deze werknemers anders als gevolg van hun ongeschooldheid niet hadden kunnen vinden.

Het lijkt geen twijfel dat dergelijke initiatieven hoogst nuttig zijn. Het spreekt vanzelf dat de meeste aandacht dient te worden gewijd aan de gebieden met de grootste overschotten waar de ontoereikendheid van de beschikbare middelen een ernstige hinderpaal vormt voor de uitvoering van een breed opgezet programma voor beroepsopleiding.

Men zou er zich b.v. op moeten toeleggen in Duitsland en Frankrijk versnelde beroepsopleidingscursussen op te richten voor in Italië daarvoor geselecteerde werknemers die in die landen geplaatst zouden willen worden, daar in Italië immers de grootste arbeidsreserves aanwezig zijn.

Uit een en ander kan worden afgeleid dat zo spoedig mogelijk de uitvoering van een breed opgezet programma voor versnelde beroepsopleiding ter hand moet worden genomen. Inderdaad gaat het om een probleem van grote omvang. Maar de oplossing ervan is een noodzakelijke voorwaarde voor het handhaven van de economische expansie, vooral in de Lid-Staten waarin het tempo van de expansie afneemt. Zo kunnen immers de negatieve effecten van andere factoren gedeeltelijk worden opgeheven.

De scholing van werkloze of andere tewerkgestelde arbeidskrachten vormt bovendien een nuttig instrument voor sociale vooruitgang en verbetering van het levensniveau en de arbeidsvoorwaarden voor zeer talrijke onderdanen van de Gemeenschap. Bovendien zouden dergelijke maatregelen een belangrijke factor vormen voor de Europese integratie op humanitair plan.

### CONCLUSIES

Het is bemoedigend om uit dit korte overzicht van de loop en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt van de Gemeenschap te kunnen concluderen dat het communautaire sociale beleid en de nog zo jonge maatregelen tot vrijmaking van de arbeidsmarkt door de werknemers zelf positief zijn ontvangen. Wanneer men namelijk van 1959 af jaar voor jaar de statistieken vergelijkt, blijkt dat het percentage van de werknemers die zich van het ene land van de Gemeenschap naar het andere hebben begeven, het percentage van de naar derde landen emigrerende werknemers heeft bereikt en tenslotte overtroffen. Uit de wijziging van de richting waarheen de migratie zich beweegt wordt de juistheid van het communautair beleid in deze aangelegenheid bevestigd. De algemene-economische toestand van de Gemeenschap die het vrije verkeer van werknemers en een betere verdeling van de beschikbare arbeidskrachten noodzakelijk maken, alsook de duidelijk gebleken voorkeur van de werknemers om in de Gemeenschap te blijven, rechtvaardigen een voortgezette actie om het tot elkaar brengen en de compensatie van aanbiedingen van en aanvragen om werk tussen de Lid-Staten te verbeteren.

De neiging van de Lid-Staten met een tekort aan arbeidskrachten om werknemers uit derde landen aan te werven omdat, zoals wij gezien hebben, het voor hen dikwijls onmogelijk is in de Gemeenschap de arbeidskrachten te vinden die zij nodig hebben, is in zekere mate met deze duidelijke voorkeur der werknemers om in de Gemeenschap te blijven, in strijd.

Indien het al waar is dat de tenuitvoerlegging van de voorrang van de Gemeenschappelijke arbeidsmarkt door de genoemde moeilijkheden wordt belemmerd, dan volgt eruit dat een efficiënte actie om deze moeilijkheden te overwinnen dringend noodzakelijk is. Het gaat om de moeilijkheden die de Lid-Staten zelf onophoudelijk signaleren. Men kan derhalve in dat opzicht bij het ten uitvoerleggen van initiatieven die genomen zullen worden op hun onontbeerlijke medewerking rekenen, want daarvan hangt uiteindelijk het resultaat af.